

YVONNE KEULS
Alle Indische Tantes

Met foto's van Mylène Siegers

Anthos | Amsterdam

Inhoud

Woord vooraf	7
Tante Bel	9
Place-mat	14
Magnetiseus	19
De monitors is vol	24
La-me-met-rust	30
Je kijk je ogen uit	34
Een Indische Tante op de Laan van Meerdervoort	39
De begrafenis van Toetie	46
De tocht van het kind (fragment)	51
Een steen geworden droom	58
Trassi Tantes	63
Iesje	67
Pasar (1)	71
Pasar (2)	75
Schoenmaker	79
Doof	83

Philomeen	87
Volgzaam	90
West-End	94
Rouwclown	97
Prinsjesdag	101
Goerita	105
Toetie	111
Inbraak	123
Sieraden	126
D-day	131
Oorlog	135
Mevrouw Majoor	139
Kukel	146
Integratie	151
Pavlova	156
Tante Non	160
Japane kers	164
Bobbie	167

Woord vooraf

Hoe lang zullen ze er nog zijn, onze oude Indische tantes die elkaar voortdurend om de hals vallen omdat ze elkaar ‘adoe, al zó lang niet hebben gezien’, en die elkaar zóveel te vertellen hebben? Dat vertellen doen ze met een zangerige stem, een Indische tongval en rollende r’s en dat nodigt een schrijfster, die te midden van hen haar leven doorbracht, natuurlijk uit om de belevenissen van deze Indische tantetjes in beeldende woorden om te zetten.

Jaren achtereen heb ik te hooi en te gras verhaaltjes over mijn tantes geschreven. Sommige werden gebundeld tot *Indische Tantes* en *Trassi Tantes*. Nu vind ik het tijd worden om mijn lezers tijdens De Indische Zomer – een aaneenschakeling van Indische evenementen van 1 juni tot 1 oktober 2005 – de beide bundels, aangevuld met nieuwe verhaaltjes, onder de titel *Alle Indische Tantes* aan te bieden. In totaal vierendertig verhaaltjes over een uitstervend ras, het ras van de Indische Tantes.

Mylène Siegers heeft met haar camera mijn tantetjes liefdevol vereeuwigd en daarmee dit boek een extra dimensie gegeven.

Tante Bel

Ik kreeg het bericht dat Tante Bel ter observatie opgenomen was in het ziekenhuis Leyenburg. Er ging een schok door mij heen, want ineens besepte ik dat Tante Bel er eentje was van een uitstervend ras. Het ras van de ‘Indische tantes’. Ik heb mij gelukkig mogen prijzen dat ik van zeer nabij hun leventje heb kunnen aanschouwen. Na de oorlog kwamen ze omstreeks hun vijftigste jaar naar Holland en ik heb ze nooit zien veranderen. Als oud-Atjehstrijders hokten ze bij elkaar, hadden het over vroeger, organiseerden makanans en slamatans (eetpartijen) en hielden elkaar op de been. Ze waren met een stuk of twaalf en er zijn er nu nog vijf over: Tante Toetie, Tante Mekkie, Tante Dé, Tante Bé en Tante Bel.

Toen ik Tante Bel opzocht in het ziekenhuis zat ze rechtop in bed, gehuld in een doorzichtig nylon nachtgewaad – net een piano die in plastic is verpakt. ‘Zo, bèn je daar eindelijk...’ zei ze op verwijtende toon, ‘ik lig hier al twee dagen en die mevrouw naast mij doet niks

anders dan snurken... Kijk voor mij even waar ze mijn fles sherry hebben gelegd...'

'Sherry...??' vroeg ik, maar Tante Bel viel meteen in: 'Ik kom hier met mijn koffertje met al mijn medicijn en mijn nieuwe nachtpon en de zuster maakt meteen mijn koffer open, nog vóór ik die sherry uit mijn nachtpon kon halen. Ze ség: mág niet... en ze neemt mee... In die kast daar, geloof ik, heeft ze gedaan... ajo dán, ga kijken...'

In 'die-kast-daar' lag natuurlijk geen sherry en Tante Bel wilde razend het bed uit komen. 'Wat is dat hier voor een instelling...' zei ze, 'mijn fles sherry van Albert Geijn wég... ik zal die dokter wel es wat vertellen.' Op de een of andere manier kreeg ik haar weer terug in de kussens, maar aan haar gemopper kon ik geen einde maken. 'Vanmorgen ook... komt de dokter met een paar ventjes er bij... kan niet eens gewoon groeten... seg meteen: doe uw mond open... al die tijd sta ik met open mond en al die ventjes kijken... Gisteren precies hetzelfde... allemaal kijken-kijken... ik seg: ik weet niet wat u wil, maar u mag nog maar één keer kijken ja en dán is het afgelopen... Als u het dan nóg niet heeft gezien, dan bent u wel een stomme dokter...'

Ik vroeg Tante Bel of ze het prettig zou vinden wanneer Tante Toetie, Tante Mekkie, Tante Dé en Tante Bé haar zouden opzoeken. 'Hebben ze hier dan een lift...?' vroeg ze makkend, 'moet je sien hoe hoog ik hier lig, ze-

vende etage, ik krijg gewoon vrees...' Nadat ik haar gerustgesteld had en bovendien had beloofd dat ik de zusters en schoonzusters heen en weer zou brengen, klaarde ze iets op. 'Ajo dan... ik wil wel... laat ze maar morgen komen allemaal... en vraag of ze saté voor mij maken...'

'Maar u heeft toch dieet?' zei ik haar.

'Ach... flauwekul dat dieet, waarom moet ik op dieet, ik heb toch niks aan mijn maag, ik lig hier voor mijn benen...'

De volgende dagen sjouwde ik de andere tantes naar het ziekenhuis. Zonder dat ik één woord over de saté had gerept, hadden ze zelf begrepen dat Tante Bel zonder Indische kostjes het niet lang maken zou. Met rantangs (etensdragers) vol stapten ze bij mij in de auto – een fles sherry kon ik nog net onderscheppen – en het hele bezoek werd er door alle tantes gegeten. De pannetjes circuleerden, de kippenbotjes werden verzameld en de kamer van Tante Bel rook al spoedig naar een zeer goed florerend Indisch restaurant.

Na vijf dagen 'observatie' mocht Tante Bel naar huis. Als de dokter tenminste voor elf uur bij haar was gekomen. Was dat niet het geval, dan mocht ze pas de volgende dag naar huis. Onnodig te zeggen dat ik de vijfde dag om elf uur in haar kamer stond. Tante Bel zat gepakt en gezakt op haar bed met een zo ontevreden gezicht dat ik niet lang hoefde te raden.

'De dokter is nóg niet geweest...' riep ze meteen, 'ze

denken zeker dat ik niks te doen heb... Ik zit hier al van negen uur af te wachten... Ik bel naar beneden en dan krijg ik zo'n zuster, ik seg tegen haar: is die dokter van jullie soms dood... als hij niet gauw komt dan wil ik hem ook niet meer s'ien... Brutale meid... weet je wat ze ség? Ze seg: De dokter is in vergadering, rustigjes wachten mevrouw... Nou... ik heb haar goed de waarheid verteld, wie dénkt ze wel dat ze is, ze heeft nog steeds mijn sherry niet teruggegeven...' En pruilend ging Tante Bel achterover leunen. 'Nou heb ik mij voor niks opge-maakt met bedák (poeder)... onbetrouwbare mensen zijn dat hier... ik ga nooit... nóóit meer naar zo'n ziekenhuis... als ik dan dood moet liever in mijn eigen bed...' Dan, met een onderzoekende blik naar mij: 'Heb jij sherry meegenomen...' Ik schudde ontkennend mijn hoofd. 'Ach...' zei Tante Bel, 'aan jou heb ik ook niks... soeda... ga maar naar huis en als je me morgen komt halen, doe dan éindélijk wat ik jou ség: één fles sherry van Albert Geijn... meer vraag ik niet, dan kan ik als ik thuis kom tenminste meteen drinken...'

Place-mat

In een drukke winkelstraat zie ik ze ineens oversteken: mijn lieve, oude, Indische tantes, Tante Bel voorop met afgezakte kousen, paraplu recht vooruit om de auto's tot stoppen te dwingen – een pas achter haar Tante Dé en Tante Bé, elkaar duwend en vasthoudend – en een pas daar achter Tante Toetie en Tante Mekkie.

In V-formatie kruisen ze de straat over, als vijf vliegtuigen die het luchtruim doorklieven. Van zebra's hebben ze nog nooit gehoord.

Aan de overzijde zwenken ze af naar rechts, houden dezelfde formatie aan en staan ten slotte gelijktijdig stil voor een winkel met huishoudelijke artikelen. Tante Bel wijst in de etalage iets aan.

'Wat is dát nou weer...?' zegt ze en ze kijken allemaal. Dan zegt Tante Toetie: 'Waarom wil je weten, wil je soms kopen...?'

'Ik wil alleen maar wéten...' zegt Tante Bel.

'Nou ga dan vragen binnen aan de juffrouw, die zal

wel weten...' Ze schuifelen naar binnen en ik ga stil achter ze aan.

'Juffrouw...' zegt Tante Bel, 'wat is dát nou weer...' en ze wijst in de etalage.

'Dat is een placemat,' zegt de juffrouw.

'Een pláce-mát...???' herhaalt Tante Bel, 'wat ís dát, een place-mat, waarvoor heb je nodig een place-mat...?'

'Dat is om je bord op te zetten,' zegt de juffrouw.

'Ach wat een onzin...' zegt Tante Mekkie, 'je bord hou je gewoon in je hand, wáárvóór op een place-mat... wát een wérk...'

'En dán...?' vraagt Tante Dé, 'als je op een place-mat zet, wát dán...'

'Dan niks...' zegt Tante Mekkie, 'dan ga je gewoon eten, niks bijzonders, het wordt er niet lekkerder door...'

'Nou, waarvoor dan een place-mat?' zegt Tante Bé, 'ai-dan, loop door, mijn benen steken...'

'Ach nee...' roept Tante Bel, 'ik wil zien... Júffrouw... geef mij de place-mat...'

De juffrouw haalt onverschillig een placemat van een stapel en de tantes kruipen nieuwsgierig om haar heen.

'Is dat dezelfde place-mat?' vraagt Tante Mekkie.

'Ja,' zegt de juffrouw, 'alleen in een andere kleur.'

'Ik zou niet nemen hoor,' zegt Tante Dé, 'die maceplat... zo schel... straks word je nog blind als je eet...'

'Ik wil ook niet némen,' zegt Tante Bel, 'ik wil alleen maar wéten... Juffrouw... hoe duur is die place-mat...'

kunt u mij zeggen hoe duur...?’ De juffrouw noemt het forse bedrag van f 7,95 en de tantes vallen bijkans flauw.

‘Jágallág zo duur...,’ zegt Tante Toetie, ‘voor één place-mat om je bord op te zetten, nou, dan maak ik liever babi-ketjap voor óp dat bord... geef maar terug aan die juffrouw... onzin zo’n place-mat...’

‘Néé, niet teruggeven, ik wil zien...’ zegt Tante Bel, ‘ik vind wel leuk die kleur, je wordt helemaal niet blind... juffrouw, wat stelt dat voor, die place-mat, ik zie oogjes d’r in...’

De juffrouw kijkt en zegt ongeduldig: ‘Een varken, mevrouw.’

‘Een várken...?’ zegt Tante Bel, ‘zó gék, wie maakt nou een varken en dan rood, is gék tóch, vindt u niet?’

Inderdaad, de juffrouw vind het ook gek en ze heeft er zó genoeg van, dat ze naar een andere klant verdwijnt. Het varken laat ze bij de tantes achter.

‘Wat heb je nou aan één mace-plat...’ zegt Tante Dé, ‘en dan zo duur... ach... nón-sèns... geeft toch terug dat varken aan die juffrouw...’

‘Misschien koop ik wel twéé...’ provoceert Tante Bel.

‘Ach nón-sèns twee...’ zegt Tante Dé, ‘wie komt er bij jou eten zo déftíg... als wíj komen, je schept toch gewoon op in de keuken, je gaat toch gewoon zitten met je bord, hoeft toch niet met deftig mace-plat...’

‘Júffrouw...’ roept Tante Bel, ‘geeft u mij twéé place-mat... een rooie en een groene...’

‘Wáárvóór een rooie en een groene,’ zegt Tante Bé, ‘nou duurt het nóg langer, want ik zie nér-géns een groene...’

De juffrouw ook niet en daarom komt ze met twee rode aan.

‘Heeft u niet een groene place-mat?’ vraagt Tante Bel, ‘wanneer krijgt u weer nieuwe place-mat...?’

‘Dit zijn de laatste,’ bijt de juffrouw.

‘Ach, zo vervelend...,’ zegt Tante Bel, ‘ik wil niet twee rooie place-mat, laat dan maar soeda-jammer, volgende keer komen wij wel weer terug... Bé... moet jij niet nog een doosje hebben voor de ijskast... jij zei toch gister, je wou een doosje hebben voor de ijskast...’

‘Wáárvóór een doosje voor de ijskast...?’

‘Ik weet niet, je zei toch gister, een doosje voor de ijskast...’

‘Ach, volgende keer dan maar,’ zegt Tante Bé, ‘ik ben al móe van die place-mat van jou, laten we maar eerst ijs gaan eten daar aan de overkant, eerst even zitten já voordat wij verder lopen... ik ben al móe van die place-mat, mijn benen steken...’